

ZAKON

O AZILU I PRIVREMENOJ ZAŠTITI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se status, prava i obaveze tražilaca azila i lica kojima je odobreno pravo na azil i privremena zaštita, načela, uslovi i postupak za odobrenje i prestanak prava na azil i privremenu zaštitu, kao i druga pitanja od značaja za azil i privremenu zaštitu.

Osnovni pojmovi

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) azil je pravo na boravak i zaštitu koje ima stranac kojem je, odlukom nadležnog organa, odobreno pravo na utočište ili supsidijarnu zaštitu;

2) postupak azila je postupak, uređen ovim zakonom, za odobrenje i prestanak prava na azil i drugih prava tražilaca azila i lica kojima je odobreno pravo na azil;

3) stranac je lice koje nije državljanin Republike Srbije, bilo da je strani državljanin ili lice bez državljanstva;

4) tražilac azila (u daljem tekstu: tražilac) jeste stranac koji je podneo zahtev za azil na teritoriji Republike Srbije o kojem nije doneta pravnosnažna odluka;

5) naknadni zahtev za azil je zahtev za azil koji je podnet nakon pravnosnažne odluke kojom je odbijen zahtev za azil, kojom je usvojen zahtev za azil i dodeljena supsidijarna zaštita ili nakon odluke o obustavi postupka zbog povlačenja zahteva;

6) izbeglica je stranac koji se zbog opravdanog straha od progona zbog svoje rase, pola, jezika, veroispovesti, nacionalne pripadnosti ili pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog svojih političkih uverenja ne nalazi u državi svog porekla i nije u mogućnosti ili zbog tog straha ne želi da se stavi pod zaštitu te države, kao i lice bez državljanstva koje se nalazi izvan države svog uobičajenog boravišta i koje ne može ili zbog tog straha ne želi da se vrati u tu državu;

7) pravo na utočište je pravo na boravak i zaštitu koje se daje izbeglici na teritoriji Republike Srbije za koga nadležni organ utvrdi da opravdano strahuje od progona u državi porekla ili državi uobičajenog boravišta;

8) supsidijarna zaštita je zaštita koju Republika Srbija odobrava strancu koji bi u slučaju povratka u državu porekla ili državu uobičajenog boravišta bio izložen trpljenju ozbiljne nepravde i koji ne može ili koji se zbog takve opasnosti ne želi staviti pod zaštitu te države, u skladu sa članom 25. ovog zakona;

9) privremena zaštita je zaštita koja se odobrava odlukom Vlade u slučaju masovnog priliva raseljenih lica koja se ne mogu vratiti u državu svog porekla ili državu uobičajenog boravišta, u skladu sa članom 74. ovog zakona;

10) država porekla je država čije državljanstvo ima stranac ili država u kojoj je lice bez državljanstva imalo uobičajeno boravište, a ako stranac ima više državljanstava, državom porekla smatra se svaka država čiji je državljanin;

11) uobičajeno boravište je mesto u kojem se stranac zadržavao pod okolnostima na osnovu kojih se može zaključiti da na tom mestu ili području nije boravio samo privremeno;

12) članom porodice smatra se supružnik sa kojim je brak zaključen pre dolaska u Republiku Srbiju, vanbračni partner u skladu sa propisima Republike Srbije, njihova maloletna deca rođena u braku ili van braka, maloletna usvojena deca ili maloletna pastorčad, s tim što se svojstvo člana porodice može izuzetno priznati i drugim licima, pri čemu se posebno uzima u obzir činjenica da ih je izdržavalo lice kojem je odobreno pravo na azil ili privremena zaštita, njihov uzrast i psihološka zavisnost, uključujući i zdravstvene, socijalne, kulturološke ili druge slične prilike;

13) maloletno lice je stranac koji nije navršio 18 godina života;

14) maloletno lice bez pratnje je stranac koji nije navršio 18 godina života i koji prilikom ulaska u Republiku Srbiju nema pratnju roditelja ili staratelja, niti odrasle osobe koja je odgovorna za njega ili koji je nakon ulaska u Republiku Srbiju ostao bez pratnje roditelja ili staratelja ili pratnje odrasle osobe koja je odgovorna za njega;

15) maloletno lice odvojeno od roditelja je stranac koji nije navršio 18 godina života i koji prilikom ulaska u Republiku Srbiju nema pratnju roditelja ili staratelja, niti odrasle osobe koja je odgovorna za njega ili koji je nakon ulaska u Republiku Srbiju ostao bez pratnje roditelja ili staratelja ili pratnje odrasle osobe koja je odgovorna za njega, ali ne nužno i bez pratnje drugih rođaka, a na koje se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na maloletno lice bez pratnje.

Izrazi kojima se označavaju lica u ovom zakonu odnose se podjednako na lica muškog i ženskog pola bez obzira na to u kojem su gramatičkom rodu izraženi.

Primena zakona

Član 3.

Na pitanja postupka azila koja nisu uređena ovim zakonom primenjuju se propisi kojima je uređen opšti upravni postupak.

Na pitanja obima, sadržine i vrste prava i obaveza tražilaca i lica kojima je odobreno pravo na azil ili privremena zaštita, a koja nisu uređena ovim zakonom primenjuju se propisi kojima je uređen pravni položaj stranaca i propisi kojima je uređeno upravljanje migracijama.

Odredbe ovog zakona tumače se u skladu sa Konvencijom o statusu izbeglica, Protokolom o statusu izbeglica i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na izbeglice koje su taj status stekle na osnovu Zakona o izbeglicama („Službeni glasnik RS”, broj 18/92, „Službeni list SRJ”, broj 42/02 – SUS i „Službeni glasnik RS”, broj 30/10).

Pravo na podnošenje zahteva za azil

Član 4.

Stranac koji se nalazi na teritoriji Republike Srbije ima pravo da izrazi nameru da podnese zahtev za azil i da podnese zahtev za azil u Republici Srbiji, u skladu sa zakonom.

Ako stranac iz stava 1. ovog člana ne ispunjava uslove za odobrenje prava na utočište, po službenoj dužnosti se razmatra da li ispunjava uslove da mu se odobri supsidijarna zaštita.

Saradnja sa Kancelarijom Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice

Član 5.

Nadležni organi sarađuju sa Kancelarijom Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice (u daljem tekstu: UNHCR) u sprovođenju aktivnosti u skladu s njegovim mandatom.

UNHCR ima slobodan pristup svim licima, u skladu sa svojim mandatom.

Na zahtev UNHCR, nadležni organi obezbeđuju:

1) opšte informacije u vezi s tražiocima, izbeglicama i licima kojima je priznata supsidijarna ili privremena zaštita u Republici Srbiji, uključujući statističke podatke, kao i konkretne informacije u vezi s pojedinačnim slučajevima, ako je lice na koje se postupak azila odnosi dalo svoju saglasnost na način i pod uslovima propisanim zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti;

2) informacije u pogledu tumačenja Konvencije iz 1951. i drugih međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu izbeglica, kao i u pogledu njihove primene u kontekstu ovog zakona.

Zabrana proterivanja ili vraćanja

Član 6.

Nijedno lice ne sme biti proterano ili vraćeno na teritoriju gde bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove rase, pola, jezika, veroispovesti, nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog uverenja.

Stav 1. ovog člana ne primenjuje se na lice za koje se osnovano može smatrati da ugrožava bezbednost Republike Srbije ili koje je pravnosnažnom presudom osuđeno za krivično delo za koje se prema zakonodavstvu Republike Srbije može izreći kazna zatvora u trajanju od pet godina ili teža kazna, zbog čega predstavlja opasnost za javni poredak.

Nezavisno od stava 2. ovog člana, nijedno lice ne sme biti proterano ili protiv svoje volje vraćeno na teritoriju na kojoj postoji rizik da će biti podvrgnuto mučenju, nečovečnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Načelo zabrane diskriminacije

Član 7.

Prilikom sprovođenja odredaba ovog zakona, zabranjena je svaka diskriminacija po bilo kom osnovu, u skladu sa posebnim propisima kojima su uređena pitanja zabrane diskriminacije, a naročito po osnovu rase, boje kože, pola, roda, rodnog identiteta, seksualnog opredeljenja, nacionalne pripadnosti, društvenog porekla ili sličnog statusa, rođenja, veroispovesti, političkog ili drugog uverenja, imovnog stanja, kulture, jezika, starosti ili intelektualnog, senzornog, odnosno fizičkog invaliditeta.

Načelo nekažnjavanja za nezakonit ulazak ili boravak

Član 8.

Stranac neće biti kažnjen za nezakonit ulazak ili boravak u Republici Srbiji ako bez odlaganja izrazi nameru da podnese zahtev za azil i pruži valjano obrazloženje za svoj nezakonit ulazak ili boravak.

Načelo jedinstva porodice

Član 9.

Nadležni organi preduzimaju sve raspoložive mere radi održanja jedinstva porodice u toku postupka, kao i po odobrenju prava na azil ili privremenu zaštitu.

Lica kojima je odobreno pravo na azil ili privremena zaštita imaju pravo na spajanje porodice, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Načelo zaštite najboljeg interesa maloletnog lica

Član 10.

Prilikom sprovođenja odredaba ovog zakona postupa se u skladu sa načelom najboljeg interesa maloletnog lica.

Prilikom procene najboljeg interesa maloletnog lica uzima se u obzir dobrobit, socijalni razvoj i poreklo maloletnog lica, mišljenje maloletnog lica zavisno od njegovog uzrasta i zrelosti, načelo jedinstva porodice, kao i zaštita i bezbednost maloletnog lica, posebno ako postoji sumnja da je maloletno lice žrtva trgovine ljudima ili žrtva nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja.

Član 11.

Nameru da traži azil u ime maloletnog lica izražava roditelj ili staratelj.

Zahtev za azil u ime maloletnog lica podnosi roditelj ili staratelj.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, maloletno lice starije od 16 godina koje je u braku može samostalno učestvovati u postupku azila.

Član 12.

Maloletnom licu bez pratnje organ starateljstva, u skladu sa zakonom, određuje privremenog staratelja čim se utvrdi činjenica da se radi o maloletnom licu bez pratnje, a najkasnije pre podnošenja zahteva za azil.

O određivanju privremenog staratelja maloletno lice iz stava 1. ovog člana obaveštava se bez odlaganja.

Privremeni staratelj je dužan da maloletno lice bez pratnje bez odlaganja informiše o postupku azila i njegovim pravima i obavezama.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, maloletnom licu bez pratnje starijem od 16 godina koje je u braku ne određuje se privremeni staratelj.

Maloletno lice bez pratnje izražava nameru da traži azil uz obavezno prisustvo privremenog staratelja.

Maloletno lice bez pratnje zahtev za azil podnosi lično uz obavezno prisustvo privremenog staratelja.

Zahtev za azil u ime maloletnog lica bez pratnje može podneti i privremeni staratelj, kada je to u najboljem interesu maloletnog lica.

Maloletno lice bez pratnje saslušava se u prisustvu privremenog staratelja.

Postupci po zahtevu za azil maloletnog lica bez pratnje, kao i drugi postupci koji se odnose na prava maloletnog lica bez pratnje imaju prioritet u odnosu na druge postupke.

Načelo besplatnog prevođenja

Član 13.

Tražiocu koji ne razume službeni jezik postupka azila obezbeđuje se besplatna usluga prevođenja na njegov maternji jezik, odnosno na jezik koji razume.

Obaveza da se obezbedi besplatna usluga prevođenja iz stava 1. ovog člana obuhvata i korišćenje znakovnog jezika i dostupnost materijala na Brajevom pismu.

Načelo slobodnog pristupa UNHCR-u

Član 14.

Tražilac ima pravo na kontakt sa ovlašćenim službenicima UNHCR-a u svim fazama postupka azila.

Načelo lične dostave

Član 15.

Svako pismeno u postupku azila dostavlja se lično tražiocu ili njegovom zakonskom zastupniku ili punomoćniku i smatra se dostavljenim kada ga primi bilo koje od navedenih lica.

Načelo rodne ravnopravnosti i osetljivosti

Član 16.

Odredbe ovog zakona tumače se na rodno osetljiv način.

Tražiocu se, na njegov zahtev, omogućava da podnese zahtev za azil i da ga sasluša lice istog pola, odnosno da bude saslušan uz pomoć prevodioca ili tumača istog pola, osim ako to nije moguće ili je povezano s nesrazmernim teškoćama za organ koji vodi postupak azila.

Načelo iz stava 1. ovog člana primenjuje se i bez posebnog zahteva tražioca prilikom pretresanja, telesnih pregleda i drugih radnji u postupku koje podrazumevaju fizički kontakt sa tražiocem.

Osobe ženskog pola u pratnji muškaraca koje traže azil podnose zahtev i daju izjavu odvojeno od svojih pratilaca.

Načelo obezbeđenja posebnih procesnih i prihvatnih garancija

Član 17.

U postupku azila vodi se računa o specifičnoj situaciji lica kojima su potrebne posebne procesne ili prihvatne garancije, kao što su maloletna lica, maloletna lica bez pratnje, osobe sa invaliditetom, starija lica, trudnice, samohrani roditelji sa maloletnom decom, žrtve trgovine ljudima, teško bolesna lica, osobe sa duševnim poremećajima, kao i lica koja su bila mučena, silovana ili izložena drugim teškim oblicima psihološkog, fizičkog ili polnog nasilja, kao što su žene žrtve sakaćenja polnih organa.

Posebnim procesnim i prihvatnim garancijama pruža se odgovarajuća pomoć tražiocu koji s obzirom na svoje lične okolnosti nije sposoban da ostvaruje prava i obaveze iz ovog zakona bez odgovarajuće pomoći.

Postupak identifikacije ličnih okolnosti lica iz stava 1. ovog člana nadležni organi sprovode kontinuirano, a najranije u razumnom roku nakon iniciranja postupka azila, odnosno izražavanja namere da podnese zahtev za azil na granici ili u tranzitnom prostoru.

Načelo neposrednosti

Član 18.

U postupku azila tražilac ima pravo da neposredno pred službenikom koji vodi postupak iznese sve činjenice relevantne za odobravanje i prestanak prava na azil.

Načelo poverljivosti

Član 19.

Podaci o tražiocu, kao i strancu koji je registrovan da je izrazio nameru da traži azil, do kojih se dođe tokom postupka azila, mogu biti dostupni samo zakonom ovlašćenim licima.

Podaci iz stava 1. ovog člana ne smeju se otkriti državi porekla tražioca, osim ako tražioca po okončanju postupka treba prinudno vratiti u državu porekla, a u tom slučaju mogu se dati:

- 1) identifikacioni podaci;
- 2) podaci o članovima porodice;
- 3) podaci o ispravama koje je izdala država porekla;
- 4) otisci prstiju;
- 5) fotografije.

Prikupljanje, obrada i čuvanje podataka iz ovog člana sprovodi se u skladu sa propisima kojima je uređena zaštita podataka o ličnosti.

II. NADLEŽNI ORGANI

Ministarstvo unutrašnjih poslova – Kancelarija za azil

Član 20.

U postupcima odobravanja i prestanka prava na azil postupak vodi i sve odluke donosi Kancelarija za azil, organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo) nadležna za poslove azila.

Službenici Kancelarije za azil ne pripadaju uniformisanom sastavu Ministarstva.

Komisija za azil

Član 21.

O žalbama na odluke Kancelarije za azil odlučuje Komisija za azil.

Komisiju za azil čine predsednik i osam članova, koje imenuje Vlada na četiri godine.

Za predsednika i člana Komisije za azil može biti izabran državljanin Republike Srbije, diplomirani pravnik koji ima najmanje pet godina radnog iskustva i koji poznaje propise iz oblasti ljudskih prava.

Predsednik i članovi Komisije za azil imaju pravo na naknadu za rad u Komisiji za azil.

Visinu naknade iz stava 4. ovog člana utvrđuje Vlada.

Sredstva za rad Komisije za azil obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Komisija za azil je nezavisna u svom radu i odlučuje većinom glasova od ukupnog broja članova.

Komisija za azil, u roku od 30 dana od dana imenovanja članova, donosi Poslovnik o radu, kojim bliže uređuje način odlučivanja, zakazivanje sednica i druga pitanja od značaja za svoj rad.

Upravni sud

Član 22.

Protiv konačnih rešenja Komisije za azil može se pokrenuti upravni spor.

Komesarijat za izbeglice i migracije

Član 23.

Komesarijat za izbeglice i migracije (u daljem tekstu: Komesarijat) obezbeđuje materijalne uslove za prihvatanje tražilaca u skladu sa ovim zakonom.

Komesarijat obezbeđuje privremeni smeštaj licima kojima je odobreno pravo na azil u skladu sa propisima kojima je uređena oblast upravljanja migracijama.

Komesarijat sprovodi programe dobrovoljnog povratka stranca čiji je zahtev za azil odlukom nadležnog organa odbijen ili odbačen ili ako je postupak azila obustavljen, stranca kojem je odobrena privremena zaštita, stranca kojem je doneta odluka iz člana 75. st. 3. i 4. ili odluka iz čl. 83. i 84. ovog zakona i stranca kojem je prestalo pravo na azil, kao i programe integracije lica kojima je odobreno pravo na azil u skladu sa propisima kojima je uređena oblast upravljanja migracijama.

III. USLOVI ZA ODOBRENJE PRAVA NA AZIL

Pravo na utočište

Član 24.

Pravo na utočište, odnosno status izbeglice odobrava se tražiocu koji se nalazi izvan države svog porekla ili države uobičajenog boravišta, a opravdano strahuje od progona zbog svoje rase, pola, jezika, veroispovesti, nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog uverenja, a zbog čega ne može ili ne želi da prihvati zaštitu te države.

Supsidijarna zaštita

Član 25.

Supsidijarna zaštita odobrava se tražiocu koji ne ispunjava uslove za odobrenje prava na utočište iz člana 24. ovog zakona ako postoje opravdani razlozi koji ukazuju da će se povratkom u državu porekla ili državu uobičajenog boravišta suočiti sa stvarnim rizikom od trpljenja ozbiljne nepravde i koji nije u mogućnosti ili zbog takvog rizika ne želi da prihvati zaštitu te države.

Ozbiljnom nepravdom smatra se pretnja smrtnom kaznom ili pogubljenjem, mučenjem, nečovečnim ili ponižavajućim postupanjem ili kažnjavanjem, kao i ozbiljna i individualna pretnja po život izazvana nasiljem opštih razmera u situacijama međunarodnog ili unutrašnjeg oružanog sukoba.

Razlozi progona

Član 26.

Razlozi progona iz člana 24. ovog zakona procenjuju se s obzirom na sadržaj sledećih pojmova:

- 1) rasa se odnosi na boju kože, poreklo i pripadnost određenoj etničkoj grupi;
- 2) veroispovest se odnosi na verska i ateistička uverenja, učestvovanje ili neučestvovanje u privatnim ili javnim formalnim verskim obredima, samostalno ili u

zajednici s drugima, druge verske obrede ili izražavanje vere, kao i oblike ličnog ili zajedničkog ponašanja koji se zasnivaju na verskom uverenju ili iz njega proizlaze;

3) nacionalna pripadnost se odnosi na pripadnost grupi koja je određena po svom kulturnom, etničkom ili jezičkom identitetu, zajedničkom geografskom ili političkom poreklu ili odnosom sa stanovništvom neke druge države, a može obuhvatiti i državljanstvo;

4) političko uverenje se odnosi na mišljenje, stav ili uverenje o stvarima povezanim s mogućim počinocima progona iz člana 29. ovog zakona, kao i njihovim politikama ili metodama, bez obzira na to da li je tražilac postupao po tom mišljenju, stavu ili uverenju;

5) određena društvena grupa odnosi se na društvene grupe čiji članovi imaju zajedničke urođene osobine ili zajedničko poreklo, koje se ne mogu izmeniti, ili imaju zajedničke karakteristike ili uverenja koja su u toj meri značajna za njihov identitet ili svest da se ta lica ne smeju prisiliti da ih se odreknu, pri čemu ta grupa ima poseban identitet u državi porekla jer se smatra drugačijom od društva koje je okružuje.

Zavisno od okolnosti u državi porekla, određena društvena grupa može označavati i grupu koja se zasniva na zajedničkim karakteristikama pola, roda, rodnog identiteta i seksualnog opredeljenja.

Prilikom procene da li postoji opravdan strah od progona, nije važno da li tražilac zaista poseduje rasne, rodne, verske, nacionalne, društvene ili političke karakteristike ili karakteristike u pogledu jezika ili rodnog identiteta koje su razlog za progon ako mu počinilac progona pripisuje takve karakteristike.

Načelo *sur place*

Član 27.

Opravdan strah od progona ili stvarni rizik od trpljenja ozbiljne nepravde može se zasnivati na:

1) događajima koji su se desili nakon što je tražilac napustio državu porekla ili uobičajenog boravišta ili

2) aktivnostima tražioca nakon što je napustio državu porekla ili uobičajenog boravišta, naročito kada se utvrdi da je tražilac nastavio da izražava svoja uverenja ili orijentaciju koju je imao u državi porekla ili uobičajenog boravišta.

Ako tražilac podnese naknadni zahtev za azil, bitne činjenice i dokazi nastali nakon pravnosnažnosti odluke, a koji se odnose na utvrđivanje ispunjenosti uslova za odobrenje prava na azil, ne mogu se zasnivati isključivo na okolnostima koje je tražilac prouzrokovao ličnim postupanjem kako bi ispunio uslove za odobrenje prava na azil.

Dela progona

Član 28.

Dela koja se smatraju progonom u skladu sa članom 24. ovog zakona moraju biti:

1) dovoljno ozbiljna po svojoj prirodi ili ponavljanju da predstavljaju ozbiljno kršenje osnovnih ljudskih prava, naročito prava koja ne mogu biti ograničena prema članu 15. stav 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ili

2) skup različitih mera, uključujući kršenje ljudskih prava, koje su dovoljno ozbiljne da mogu uticati na pojedinca na sličan način kao dela iz tačke 1) ovog stava.

Dela progona iz stava 1. ovog člana, su naročito:

- 1) fizičko ili psihičko nasilje, uključujući seksualno i rodno zasnovano nasilje;
- 2) zakonske, administrativne, policijske ili sudske mere koje su diskriminišuće ili koje se primenjuju na diskriminišući način;
- 3) sudski postupak ili kažnjavanje koje je nesrazmerno ili diskriminišuće;
- 4) uskraćivanje sudske zaštite usled čega se izriču nesrazmerne i diskriminišuće kazne;
- 5) sudski postupak ili kažnjavanje zbog odbijanja da se obavlja vojna obaveza prilikom sukoba, kada bi obavljanje vojne obaveze uključivalo krivična dela ili radnje koje su navedene kao razlozi za uskraćivanje prava na azil saglasno čl. 33. i 34. ovog zakona;
- 6) dela koja su po svojoj prirodi specifično vezana za pol ili decu.

Između razloga progona i dela progona, kao i nepostojanja zaštite od takvih dela mora postojati povezanost.

Počinioci progona ili ozbiljne nepravde

Član 29.

Počinioci progona iz člana 24. ovog zakona i ozbiljne nepravde iz člana 25. stav 2. ovog zakona, mogu biti:

- 1) državni organi;
- 2) stranke ili organizacije koje kontrolišu državu ili znatan deo državnog područja;
- 3) nedržavni organi, ako se dokaže da državni organi ili stranke, odnosno organizacije koje kontrolišu znatan deo državnog područja, uključujući međunarodne organizacije nisu u mogućnosti ili ne žele pružiti zaštitu od progona ili trpljenja ozbiljne nepravde.

Davaoci zaštite u državi porekla

Član 30.

Zaštitu od progona i trpljenja ozbiljne nepravde u državi porekla ili državi uobičajenog boravišta u smislu čl. 24. i 25. ovog zakona, pod uslovom da mogu i žele, pružaju:

- 1) državni organi ili
- 2) stranke i državne ili međunarodne organizacije koje kontrolišu državu ili znatan deo državnog područja.

Zaštita iz stava 1. ovog člana mora biti efikasna i trajna.

Zaštita iz stava 1. ovog člana podrazumeva postojanje efikasnog pravnog sistema za sprečavanje, otkrivanje i kažnjavanje dela koja predstavljaju progon ili ozbiljnu nepravdu, kao i mogućnost pristupa takvoj zaštiti.

Zaštita unutar države

Član 31.

Pri proceni osnovanosti zahteva za azil utvrđuje se i mogućnost zaštite tražioca unutar države njegovim preseljenjem u određeni deo države porekla ili države uobičajenog boravišta gde:

- 1) ne postoje opravdani razlozi za strah od progona, niti postoji opasnost od trpljenja ozbiljne nepravde ili

2) tražilac može dobiti efikasnu zaštitu od progona ili trpljenja ozbiljne nepravde.

Preseljenje iz stava 1. ovog člana se smatra mogućim:

- 1) ako tražilac do tog dela države može putovati na siguran i zakonit način;
- 2) ako će tražiocu biti dozvoljen ulazak u taj deo države;
- 3) ako se razumno može očekivati da se tražilac u tom delu države nastani.

Prilikom procene postoje li osnovani razlozi za strahovanje tražioca od progona i postoji li stvarna opasnost od nepravde, odnosno ima li tražilac pristup zaštiti od progona ili ozbiljne nepravde u nekom delu države svog porekla, uzimaju se u obzir opšte okolnosti poznate za taj deo države, kao i lične okolnosti tražioca.

Procena činjenica i okolnosti

Član 32.

Tražilac je dužan da sarađuje sa Kancelarijom za azil i da priloži svu raspoloživu dokumentaciju i iznese tačne i istinite podatke koji se odnose na identitet, uzrast, državljanstvo, članove porodice, državu i adresu prethodnog prebivališta, prethodne zahteve, kretanje nakon što je napustio državu porekla, lične i putne isprave i razloge na kojima se zasniva njegov zahtev za azil.

Prilikom odlučivanja o osnovanosti zahteva za azil, Kancelarija za azil prikuplja i razmatra sve relevantne činjenice, dokaze i okolnosti, uzimajući u obzir naročito:

1) relevantne činjenice i dokaze koje je izneo tražilac, uključujući informaciju da li bi bio ili bi mogao biti izložen progona ili riziku od trpljenja ozbiljne nepravde;

2) aktuelne izveštaje o stanju u državi porekla tražioca ili državi njegovog uobičajenog boravišta i, po potrebi, o državama kroz koje je putovao, uključujući zakone i propise tih država, kao i način na koji se oni primenjuju – koji su sadržani u različitim izvorima međunarodnih organizacija, kao što su UNHCR i Evropska kancelarija za podršku azilu (*European asylum support office*, u daljem tekstu: *EASO*), kao i drugih organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava;

3) položaj i lične okolnosti tražioca, uključujući njegov pol i uzrast kako bi se na osnovu toga procenilo da li postupci i dela kojima je bio ili kojima bi mogao biti izložen predstavljaju progon ili ozbiljnu nepravdu;

4) da li su aktivnosti tražioca od momenta kada je napustio državu porekla bile usmerene na stvaranje odlučujućih uslova za odobrenje prava na azil kako bi se procenilo da li te aktivnosti mogu izložiti tražioca progona ili riziku od trpljenja ozbiljne nepravde ako se vrati u tu državu;

5) da li tražilac može dobiti zaštitu države čije bi državljanstvo mogao dokazati.

Činjenica da je tražilac već bio izložen progona ili riziku od trpljenja ozbiljne nepravde, odnosno pretnjama takvim progonom ili pretnjama ozbiljnom nepravdom pokazatelj je da postoji opravdan strah od progona ili trpljenja ozbiljne nepravde, osim ako postoje opravdani razlozi da se veruje da se takav progon ili ozbiljna nepravda neće ponoviti.

Izjava tražioca smatra se verodostojnom u delu u kojem određena činjenica ili okolnost nije potkrepljena dokazima:

- 1) ako je tražilac uložio iskren napor da potkrepi svoj zahtev dokazima;

2) ako su svi relevantni elementi koji su mu na raspolaganju podneti, uz zadovoljavajuće objašnjenje zašto nedostaju ostale relevantne činjenice;

3) ako je utvrđeno da su izjave tražioca dosledne i prihvatljive, kao i da nisu u suprotnosti sa specifičnim i opštim informacijama koje su relevantne za odlučivanje o zahtevu za azil;

4) ako je tražilac izrazio nameru da traži azil u što kraćem roku ili je opravdao zašto nije tako postupio;

5) ako je utvrđena opšta verodostojnost izjave tražioca.

Razlozi za uskraćivanje prava na utočište

Član 33.

Pravo na utočište se neće odobriti tražiocu ako postoje osnovani razlozi na osnovu kojih se smatra da je počinio, podstrekavao ili na drugi način učestvovao u izvršenju:

1) zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovečnosti, u skladu sa odredbama sadržanim u međunarodnim konvencijama donetim u cilju sprečavanja takvih zločina;

2) teškog krivičnog dela koje nije političkog karaktera, koje je počinjeno izvan teritorije Republike Srbije pre nego što je tražilac ušao na teritoriju Republike Srbije;

3) dela suprotna ciljevima i principima Ujedinjenih nacija, kako je istaknuto u Preambuli i čl. 1. i 2. Povelje Ujedinjenih nacija.

Pravo na utočište se neće odobriti tražiocu koji predstavlja opasnost po nacionalnu bezbednost i javni poredak Republike Srbije.

Pravo na utočište se neće odobriti tražiocu koji već ima odobren boravak u državi koja mu na osnovu tog boravka priznaje ista prava i obaveze kao državljanima te države.

Pravo na utočište se neće odobriti tražiocu koji uživa zaštitu ili prima pomoć nekog organa ili agencije Ujedinjenih nacija, osim UNHCR-a.

Ako zaštita ili pomoć iz stava 4. ovog člana prestanu iz bilo kog razloga na koji tražilac nije mogao uticati, a njegov položaj nije konačno rešen u skladu sa odgovarajućim rezolucijama koje je usvojila Generalna skupština Ujedinjenih nacija, odobriće mu se pravo na azil.

Razlozi za uskraćivanje supsidijarne zaštite

Član 34.

Supsidijarna zaštita se neće odobriti tražiocu ako postoje ozbiljni razlozi na osnovu kojih se smatra da je počinio, podstrekavao ili na drugi način učestvovao u izvršenju:

1) zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovečnosti, u skladu sa odredbama sadržanim u međunarodnim konvencijama donetim u cilju sprečavanja takvih zločina;

2) teškog krivičnog dela;

3) dela suprotnih ciljevima i principima Ujedinjenih nacija, kako je istaknuto u Preambuli i čl. 1. i 2. Povelje Ujedinjenih nacija.

Supsidijarna zaštita se neće odobriti tražiocu koji predstavlja opasnost po nacionalnu bezbednost i javni poredak Republike Srbije.

Teškim krivičnim delom iz stava 1. tačka 2) ovog člana smatra se krivično delo za koje se prema zakonodavstvu Republike Srbije može izreći kazna zatvora u trajanju od pet godina ili teža kazna.

IV. POSTUPAK AZILA

Registracija

Član 35.

Prilikom granične kontrole na ulasku u Republiku Srbiju ili na teritoriji Republike Srbije, stranac može usmenim ili pismenim putem, pred ovlašćenim policijskim službenikom Ministarstva izraziti nameru da podnese zahtev za azil.

Izuzetno, stranac nameru da podnese zahtev za azil može izraziti i u centru za azil, u drugom objektu određenom za smeštaj tražilaca, iz člana 51. ovog zakona, kao i prihvatilištu za strance.

Stranac koji je izrazio nameru da podnese zahtev za azil u skladu sa stavom 1. ovog člana se odmah nakon što je izrazio tu nameru registruje i upućuje u centar za azil ili u drugi objekat koji je određen za smeštaj tražilaca, u koji se mora javiti u roku od 72 sata od momenta kada mu je izdata potvrda o registraciji.

Kada je to neophodno ili ako je ispunjen neki od osnova iz člana 77, kao i u drugim slučajevima kada to zahtevaju razlozi bezbednosti, stranac čija je namera da traži azil registrovana, sprovodi se u centar za azil ili u drugi objekat koji je određen za smeštaj tražilaca.

Ovlašćeni policijski službenik u cilju registracije stranca fotografiše ga i uzima mu otiske prstiju.

Maloletnom licu za koje se pouzdano ili nedvosmisleno može utvrditi da je mlađe od 14 godina ne uzimaju se otisci prstiju.

Ovlašćeni policijski službenik ima pravo pregleda stranca uz puno poštovanje njegovog fizičkog i psihičkog integriteta i ljudskog dostojanstva i pregleda njegovih stvari radi pronalaženja ličnih isprava i dokumenata potrebnih za utvrđivanje identiteta.

Ovlašćeni policijski službenik ima pravo privremenog zadržavanja svih isprava i dokumenata koji mogu biti od značaja u postupku azila, ako je to potrebno, o čemu se strancu izdaje potvrda.

Stranac koji poseduje pasoš, ličnu kartu ili drugi identifikacioni dokument, dozvolu boravka, vizu, izvod iz matične knjige rođenih, putnu kartu, odnosno drugu ispravu ili kakvo pismo od značaja za postupak azila, dužan je da ih priloži prilikom registracije.

Ako stranac namerno ometa, izbegava registraciju ili ne pristane na registraciju iz stava 5. ovog člana primenjuju se propisi koji uređuju pravni položaj stranaca.

Ovlašćeni policijski službenik Ministarstva o izvršenoj registraciji izdaje potvrdu o registraciji stranca koji je izrazio nameru da podnese zahtev za azil (u daljem tekstu: potvrda o registraciji).

Prilikom prijema stranca kojem je izdata potvrda o registraciji u centar za azil ili drugi objekat namenjen za smeštaj tražilaca, Komesarijat u potvrdi o registraciji potvrđuje činjenicu prijema.

Ako se stranac nakon što je registrovan, bez opravdanog razloga ne javi u centar za azil ili drugi objekat određen za smeštaj tražilaca u roku od 72 sata, primenjuju se propisi o pravnom položaju stranaca.

Ako stranac samovoljno, bez odobrenja i opravdanog razloga napusti centar za azil ili drugi objekat određen za smeštaj tražilaca pre isteka zakonom propisanog roka za podnošenje zahteva za azil, primenjuju se propisi o pravnom položaju stranaca.

Način i postupak registracije, izgled i sadržinu potvrde o registraciji bliže uređuje ministar nadležan za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: ministar).

Pokretanje postupka azila

Član 36.

Postupak azila pokreće se podnošenjem zahteva za azil ovlašćenom službeniku Kancelarije za azil, na propisanom obrascu najkasnije u roku od 15 dana od dana registracije.

Ako ovlašćeni službenik Kancelarije za azil ne omogući strancu kome je izdata potvrda da traži azil da podnese zahtev za azil u roku iz stava 1. ovog člana, tražilac može to učiniti popunjavanjem obrasca zahteva za azil u roku od osam dana od dana isteka roka iz stava 1. ovog člana.

Postupak azila se smatra pokrenutim dostavljanjem obrasca zahteva za azil Kancelariji za azil.

Zahtev za azil podnosi se lično, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom. Ukoliko se zahtev za azil podnosi preko drugog lica u skladu sa odredbama ovog zakona, tražilac mora biti lično prisutan.

Pre nego što tražilac podnese zahtev za azil, postupajući nadležni organ je dužan da tražioca pouči o njegovim pravima i obavezama, a posebno o pravu na boravak, pravu na besplatnog prevodioca tokom postupka, pravu na pravnu pomoć i pravu na pristup UNHCR-u.

Sadržinu i izgled obrasca zahteva za azil i drugih obrazaca predviđenih ovim zakonom propisuje ministar.

Saslušanje

Član 37.

Ovlašćeni službenik Kancelarije za azil, koji je prošao neophodnu obuku, saslušava tražioca u najkraćem mogućem roku o svim činjenicama i okolnostima koje su od značaja za odlučivanje o podnetom zahtevu za azil, a naročito za utvrđivanje:

- 1) identiteta tražioca;
- 2) razloga na kojima se zasniva zahtev za azil;
- 3) kretanja tražioca nakon što je napustio državu porekla ili državu uobičajenog boravišta;
- 4) da li je tražilac već tražio azil u nekoj drugoj državi.

Ovlašćeni službenik Kancelarije za azil može tražioca više puta saslušati radi utvrđivanja činjeničnog stanja.

Tražilac je dužan da u toku saslušanja u potpunosti saraduje sa ovlašćenim službenikom Kancelarije za azil, da iznese verodostojna i uverljiva obrazloženja razloga na kojima zasniva svoj zahtev za azil, priloži sve dostupne dokaze kojima potkrepljuje svoj zahtev i istinito odgovara na sva pitanja koja su mu postavljena.

Tražilac je dužan da lično prisustvuje saslušanju i učestvuje u njemu, bez obzira na to da li ima zakonskog zastupnika ili punomoćnika.

Tražilac se sasluškava i u odsustvu uredno pozvanog punomoćnika koji nije opravdao svoje odsustvovanje.

Članovi porodice tražioca saslušavaju se odvojeno, osim kada je to prema proceni službenika koji sprovodi saslušanje neophodno radi utvrđivanja bitnih činjenica na kojima se zasniva zahtev za azil.

Na saslušanju tražioca javnost je isključena.

Izuzetno od stava 7. ovog člana, saslušanju može prisustvovati predstavnik UNHCR-a ako se tome ne protivi tražilac.

Saslušanje tražioca može biti tonski ili audio-vizuelno snimljeno, ako je o tome obavešten tražilac.

Saslušanje tražioca se može izostaviti:

1) ako se na osnovu dostupnih dokaza može doneti odluka kojom se usvaja zahtev za azil i odobrava pravo na utočište;

2) ako tražilac nije sposoban da dâ izjavu zbog trajnih okolnosti na koje sam ne može uticati;

3) ako se ocenjuje dopuštenost naknadnog zahteva za azil u skladu sa članom 46. st. 2. i 3. ovog zakona.

Ako se saslušanje izostavi u skladu sa stavom 10. tačka 2) ovog člana, tražiocu ili članu njegove porodice omogućava se da podnese dokaze i dâ izjave bitne za odlučivanje o zahtevu za azil.

Ako je broj podnetih zahteva za azil povećan u tolikoj meri da ovlašćeni službenici Kancelarije za azil nisu u mogućnosti da blagovremeno saslušaju svakog tražioca, Vlada može, na zahtev nadležnog organa, doneti odluku kojom se u postupak saslušanja privremeno uključuju službenici drugih organizacionih jedinica nadležnog organa ili drugih državnih organa, koji pre uključivanja u postupak saslušanja moraju proći neophodnu obuku.

Odlučivanje o osnovanosti zahteva za azil

Član 38.

Kancelarija za azil ispituje osnovanost zahteva za azil i donosi odluku kojom:

1) usvaja zahtev i odobrava pravo na utočište ako tražilac ispunjava uslove iz člana 24. ovog zakona;

2) usvaja zahtev i dodeljuje supsidijarnu zaštitu ako tražilac ispunjava uslove iz člana 25. ovog zakona;

3) odbija zahtev kao neosnovan ako tražilac ne ispunjava uslove propisane u čl. 24. i 25. ovog zakona;

4) odbija zahtev ako su ispunjeni uslovi za uskraćivanje u skladu sa čl. 33. i 34. ovog zakona;

5) odbija zahtev kao neosnovan ako tražilac ne ispunjava uslove iz čl. 24. i 25. ovog zakona i ako postoje okolnosti iz člana 40. ovog zakona.

U odluci iz stava 1. tač. 3)–5) ovog člana Kancelarija za azil određuje rok u kojem stranac koji nema drugi osnov za boravak u Republici Srbiji mora da napusti teritoriju Republike Srbije.

Rokovi

Član 39.

Odluka o zahtevu za azil u redovnom postupku donosi se najkasnije u roku od tri meseca od dana podnošenja zahteva za azil ili dopuštenog naknadnog zahteva za azil.

Rok se može produžiti za tri meseca ako:

- 1) zahtev sadrži složena činjenična ili pravna pitanja;
- 2) veliki broj stranaca istovremeno podnese zahtev za azil.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, rok se može produžiti za dodatna tri meseca ako je to potrebno da bi se zahtev razmotrio u potpunosti i na odgovarajući način.

Ako se odluka ne može doneti u roku iz stava 1. ovog člana, tražilac se obaveštava o tome, kao i u kom roku može očekivati donošenje odluke.

Ako se može opravdano očekivati da se odluka o zahtevu za azil ne može doneti u rokovima iz st. 1–3. ovog člana zbog privremeno nesigurnog stanja u državi porekla tražioca, ovlašćeni službenici Kancelarije za azil proveravaju stanje u državi porekla tražioca na svaka tri meseca i u razumnom roku obaveštavaju tražioca o odlaganju donošenja odluke.

U slučaju iz stava 5. ovog člana odluka se mora doneti najkasnije u roku od 12 meseci od dana podnošenja zahteva za azil.

Ubrzani postupak

Član 40.

Odluka o zahtevu za azil donosi se u ubrzanom postupku ako se utvrdi:

- 1) da je tražilac izneo samo one podatke koji nisu od značaja za procenu osnovanosti zahteva;
- 2) da je tražilac svesno doveo u zabludu službenike Kancelarije za azil iznoseći lažne podatke ili predočivši falsifikovana dokumenta, odnosno ne pružajući relevantne podatke ili prikrivajući dokumenta koja bi mogla negativno uticati na odluku;
- 3) da je tražilac namerno uništio ili sakrio isprave za utvrđivanje identiteta ili državljanstva u cilju pružanja lažnih podataka o identitetu ili državljanstvu;
- 4) da je tražilac izneo očigledno nedosledne, kontradiktorne, lažne ili neuverljive izjave, koje su u suprotnosti sa proverenim podacima o državi porekla, koje čine njegov zahtev neuverljivim;
- 5) da je tražilac podneo naknadni zahtev za azil dopušten u skladu sa članom 46. st. 2. i 3. ovog zakona;
- 6) da je tražilac podneo zahtev sa očiglednom namerom da odloži ili spreči izvršenje odluke koja bi imala za posledicu njegovo udaljenje iz Republike Srbije;
- 7) da tražilac predstavlja ozbiljnu opasnost po nacionalnu bezbednost i javni poredak;
- 8) da je moguće primeniti koncept sigurne države porekla, u skladu sa članom 44. ovog zakona.

Odluka o zahtevu za azil u ubrzanom postupku donosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva za azil ili dopuštenog naknadnog zahteva za azil, uz sprovođenje celokupnog postupka azila.

Kancelarija za azil dužna je da obavesti tražioca da se o njegovom zahtevu za azil odlučuje u ubrzanom postupku.

Ubrzani postupak se ne može voditi o zahtevu za azil koji je podnelo maloletno lice bez pratnje.

Protiv odluke Kancelarije za azil donete u ubrzanom postupku može se izjaviti žalba Komisiji za azil u roku od osam dana od dana uručenja odluke.

Postupanje na granici ili u tranzitnom prostoru

Član 41.

Na graničnom prelazu, odnosno u tranzitnom prostoru vazdušne luke i luke unutrašnjih voda sprovodi se celokupan postupak azila uz poštovanje osnovnih načela propisanih ovim zakonom, samo:

- 1) ako se tražiocu obezbede adekvatan smeštaj i ishrana;
- 2) ako se zahtev za azil, odnosno naknadni zahtev za azil može odbiti kao neosnovan u skladu sa članom 38. stav 1. tačka 5) ovog zakona;
- 3) ako se zahtev za azil, odnosno, naknadni zahtev za azil može odbaciti u skladu sa članom 42. ovog zakona.

Predstavnicima udruženja koja se bave pružanjem pravne pomoći tražiocima i licima kojima je odobreno pravo na azil obezbeđuje se efikasan pristup graničnim prelazima, odnosno tranzitnom prostoru vazdušne luke i luke unutrašnjih voda, u skladu sa propisima kojima je uređena zaštita državne granice.

Punomoćniku ili predstavniku udruženja koje se bavi pružanjem pravne pomoći tražiocima i licima kojima je odobreno pravo na azil, osim UNHCR-a, može se privremeno ograničiti pristup tražiocu kada je to neophodno radi zaštite nacionalne bezbednosti ili javnog poretka Republike Srbije.

Postupak azila po zahtevu maloletnog lica bez pratnje ne može se voditi na granici ili u tranzitnom prostoru.

Kancelarija za azil odluku o zahtevu za azil u slučaju iz stava 1. ovog člana donosi najkasnije u roku od 28 dana od dana podnošenja zahteva.

Ako Kancelarija za azil ne donese odluku u roku iz stava 5. ovog člana, tražiocu se omogućava ulazak u Republiku Srbiju radi sprovođenja postupka po podnetom zahtevu za azil.

Protiv odluke iz stava 5. ovog člana može se podneti žalba Komisiji za azil u roku od pet dana od dana uručenja odluke.

Odbacivanje zahteva ili naknadnog zahteva

Član 42.

Odluka kojom se odbacuje zahtev za azil bez ispitivanja osnovanosti istog, donosi se:

- 1) ako je moguće primeniti koncept prve države azila u skladu sa članom 43. ovog zakona;
- 2) ako je moguće primeniti koncept sigurne treće države u skladu sa članom 45. ovog zakona.

Odredbe iz stava 1. tačka 1) ovog člana će se primeniti pod uslovom da će tražilac u prvoj državi azila biti ponovo prihvaćen.

Kancelarija za azil donosi odluku kojom odbacuje naknadni zahtev za azil ako oceni da je nedopušten u skladu sa članom 46. st. 2. i 3. ovog zakona.

Protiv odluke o odbacivanju zahteva za azil ili naknadnog zahteva za azil može se podneti žalba Komisiji za azil u roku od osam dana od dana uručenja odluke.

Prva država azila

Član 43.

Prvom državom azila smatra se država:

- 1) u kojoj je tražiocu priznat status izbeglice, ako se tražilac još uvek može pozvati na tu zaštitu ili
- 2) u kojoj tražilac uživa efektivnu zaštitu, uključujući garancije koje proizlaze iz načela zabrane proterivanja ili vraćanja.

Tražiocu se omogućava da ospori primenu koncepta prve države azila u odnosu na njegove posebne okolnosti.

Sigurna država porekla

Član 44.

Sigurnom državom porekla smatra se ona država za koju se na osnovu pravnog stanja, primene propisa i opštih političkih okolnosti utvrdi da u njoj ne postoje dela proganjanja iz člana 24. ovog zakona, niti rizik od trpljenja ozbiljne nepravde iz člana 25. stav 2. ovog zakona, što se utvrđuje na osnovu podataka o:

- 1) relevantnim propisima države i načinima na koje se ti propisi primenjuju;
- 2) poštovanju prava i sloboda zajemčenih Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, naročito njenim članom 15. stav 2, Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, kao i Konvencijom Ujedinjenih nacija protiv torture i drugih okrutnih, nečovečnih ili ponižavajućih postupanja ili kažnjavanja;
- 3) poštovanju načela zabrane proterivanja ili vraćanja;
- 4) primeni efikasnog pravnog leka.

Podaci iz stava 1. ovog člana prikupljaju se iz različitih merodavnih izvora, a posebno od EASO, UNHCR, Saveta Evrope kao i drugih relevantnih međunarodnih organizacija.

Listu sigurnih država porekla utvrđuje Vlada na predlog ministarstva nadležnog za spoljne poslove i, prema potrebi, revidira je uzimajući u obzir odredbe stava 1. ovog člana.

Ministarstvo nadležno za spoljne poslove Predlog liste sigurnih država porekla sačinjava uzimajući u obzir mišljenja nadležnih organa određenih ovim zakonom.

Ispunjenost uslova za primenu koncepta sigurne države porekla procenjuje se posebno za svaki podneti zahtev.

Država navedena na Listi sigurnih država porekla može se smatrati sigurnom državom porekla u konkretnom slučaju samo:

- 1) ako je tražilac državljanin te države ili ako je u toj državi imao uobičajeno boravište ako se radi o tražiocu bez državljanstva;
- 2) ako tražilac nije verodostojno obrazložio zašto se ta država porekla za njega ne može smatrati sigurnom državom porekla.

Tražilac se blagovremeno obaveštava o primeni koncepta sigurne države porekla kako bi mu se omogućilo da ospori tu primenu u skladu sa stavom 5. ovog člana s obzirom na njegove lične okolnosti.

Sigurna treća država

Član 45.

Sigurna treća država je država u kojoj je tražilac siguran od progona iz člana 24. ovog zakona ili rizika od trpljenja ozbiljne nepravde iz člana 25. stav 2. ovog zakona, u kojoj uživa garancije koje su propisane u načelu zabrane proterivanja ili vraćanja i u kojoj postoji mogućnost pristupa efikasnom postupku odobrenja i uživanja zaštite u skladu sa Konvencijom o statusu izbeglica iz 1951. godine (u daljem tekstu: Konvencija iz 1951.).

Prilikom utvrđivanja uslova za primenu koncepta sigurne treće države procenjuje se svaki zahtev posebno, pri čemu se procenjuje ispunjava li neka država uslove iz stava 1. ovog člana, kao i da li postoji veza između te države i tražioca na osnovu koje se može razumno očekivati da u njoj zatraži azil.

Tražilac se blagovremeno obaveštava o primeni koncepta sigurne treće države kako bi mu se omogućilo osporavanje u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana, s obzirom na njegove lične okolnosti.

Tražiocu čiji je zahtev za azil odbačen u skladu sa članom 42. stav 1. tačka 2) ovog zakona, Kancelarija za azil izdaje potvrdu kojom se nadležni državni organi sigurne treće države obaveštavaju da se u Republici Srbiji nije razmatrala osnovanost njegovog zahteva.

Ako treća država odbije da prihvati stranca, o osnovanosti njegovog zahteva za azil odlučuje se u skladu sa odredbama ovog zakona.

Naknadni zahtev za azil

Član 46.

Naknadni zahtev za azil tražilac može podneti ako obezbedi dokaze da su se okolnosti relevantne za odobravanje prava na azil bitno izmenile ili dokaze koje iz opravdanih razloga nije izneo u prethodnom postupku, i to nakon pravnosnažnosti odluke kojom je prethodni:

- 1) zahtev odbijen u skladu sa članom 38. stav 1. tač. 3)–5) ovog zakona;
- 2) postupak obustavljen u skladu sa članom 47. stav 2. tačka 1) ovog zakona.

Naknadni zahtev za azil mora biti razumljiv i sadržati bitne činjenice i dokaze nastale nakon pravnosnažnosti odluke ili činjenice i dokaze koje tražilac iz opravdanih razloga nije izneo u prethodnom postupku, a koji se odnose na utvrđivanje ispunjavanja uslova za odobrenje azila.

Dopuštenost naknadnog zahteva za azil procenjuje se na osnovu novih činjenica i dokaza, a u vezi sa činjenicama i dokazima iznetim u prethodnom postupku azila.

Ako utvrdi da je naknadni zahtev za azil dopušten, nadležni organ ukida prethodnu odluku i ponovo odlučuje o osnovanosti zahteva.

Naknadni zahtev za azil se odbacuje ako se utvrdi da je nedopušten u skladu sa st. 2. i 3. ovog člana.

Kancelarija za azil odlučuje o naknadnom zahtevu za azil najkasnije u roku od 15 dana od dana njegovog podnošenja.

Obustava postupka i povraćaj u pređašnje stanje

Član 47.

Postupak odlučivanja o zahtevu za azil obustavlja se ako tražilac odustane od zahteva.

Smatra se da je tražilac odustao od zahteva:

- 1) ako povuče svoj zahtev pismenom izjavom;
- 2) ako se ne odazove saslušanju na koje je uredno pozvan, a ne opravda razloge svog izostanka ili ako odbije da dâ iskaz;
- 3) ako ne obavesti Kancelariju za azil o promeni adrese boravka u roku od tri dana od dana kada je promena nastala ili ako na drugi način sprečava da mu se uruči poziv ili druga pismena, a ne opravda razloge za propuštanje;
- 4) ako napusti Republiku Srbiju bez znanja Kancelarije za azil, a ne iznese opravdane razloge.

U odluci o obustavi postupka određuje se rok u kojem stranac koji nema drugi osnov za boravak u Republici Srbiji mora da napusti teritoriju Republike Srbije i ako to ne učini, prinudno se udaljava, u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravni položaj stranaca.

Tražilac može podneti predlog za povraćaj u pređašnje stanje u skladu sa zakonom kojim je uređen opšti upravni postupak kada je odluka o obustavi postupka doneta iz razloga navedenih u stavu 2. tač. 2), 3) i 4) ovog člana.

O predlogu za povraćaj u pređašnje stanje odlučuje Kancelarija za azil.

V. OSTVARIVANJE PRAVA I OBAVEZA TRAŽIOCA

Prava tražioca

Član 48.

Tražilac ima pravo na:

- 1) boravak i slobodu kretanja u Republici Srbiji;
- 2) materijalne uslove prihvata;
- 3) socijalnu pomoć;
- 4) zdravstvenu zaštitu;
- 5) osnovno i srednje obrazovanje;
- 6) informisanje i pravnu pomoć;
- 7) slobodu veroispovesti;
- 8) pristup tržištu rada;
- 9) isprave u skladu sa čl. 90. i 91. ovog zakona.

Boravak i sloboda kretanja u Republici Srbiji

Član 49.

Po prijemu u centar za azil ili drugi objekat namenjen za smeštaj tražilaca, tražilac ima pravo da boravi u Republici Srbiji i za to vreme može se slobodno kretati na teritoriji, osim ako postoje razlozi za ograničenje njegovog kretanja iz člana 77. ovog zakona.

Materijalni uslovi prihvata

Član 50.

Materijalni uslovi prihvata obuhvataju: smeštaj, hranu, odeću i novčana sredstva za lične potrebe.

Visina novčanih sredstava za lične potrebe iz stava 1. ovog člana jednaka je visini sredstava koju ostvaruju odrasli korisnici prava u socijalnoj zaštiti bez prihoda, smešteni u ustanovu socijalne zaštite, u skladu sa propisima koji uređuju oblast socijalne zaštite. Novčana sredstva dodeljuju se za najviše četiri člana porodičnog domaćinstva tražioca, uključujući i tražioca.

Prilikom smeštaja stranca koji je registrovan da je izrazio nameru da traži azil i tražioca posebno se vodi računa o njegovom polu i uzrastu, o tome da li ima položaj lica kojem su potrebne posebne procesne ili prihvatne garancije, kao i o jedinstvu porodice.

Materijalni uslovi prihvata mogu se umanjiti ili prestati ako tražilac ima sopstvena sredstva ili ako počne da ostvaruje prihode po osnovu rada koji su dovoljni da pokrije materijalne uslove prihvata, kao i ako zloupotrebom dodeljene pomoći iz stava 1. ovog člana ostvari korist.

Odluku o umanjenju ili prestanku materijalnih uslova prihvata donosi Komesarijat.

Protiv odluke iz stava 5. ovog člana tražilac može uložiti žalbu Komisiji za azil.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja ukoliko je doneta odluka o smanjenju ili ukidanju džeparca.

Ako tražilac poseduje sopstvena novčana sredstva, može o svom trošku boraviti van smeštajnih kapaciteta Komesarijata isključivo uz prethodno odobrenje Kancelarije za azil, koje se izdaje pošto je podnet zahtev. Izuzetno, može se izdati i ranije ako to razlozi sigurnosti stanca koji je registrovano da je izrazio nameru da traži azil zahtevaju.

Propise o uslovima pod kojima se obezbeđuju materijalni uslovi prihvata, postupku za njihovo umanjenje ili prestanak i drugim pitanjima vezanim za umanjenje ili prestanak materijalnih uslova prihvata i propise o pravilima kućnog reda u centru za azil i drugom objektu namenjenom za smeštaj tražilaca, kao i propise o načinu isplate sredstava za lične potrebe donosi rukovodilac Komesarijata.

Materijalni uslovi smeštaja mogu se obezbediti u centru za azil ili drugom objektu koji je određen za te namene (hotel, odmaralište, drugi pogodan objekat).

Centar za azil i drugi objekat za smeštaj tražilaca

Član 51.

Do donošenja pravosnažne odluke o zahtevu za azil, tražiocima se obezbeđuju materijalni uslovi prihvata u centru za azil ili drugom objektu namenjenom za smeštaj tražilaca.

Vlada odlukom osniva jedan ili više centara za azil.

Vlada odlukom određuje jedan ili više objekata namenjenih za smeštaj tražilaca.

Radom centra za azil ili drugog objekta namenjenog za smeštaj tražilaca rukovodi rukovodilac Komesarijata, koji svojim aktom uređuje i unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mesta u centru za azil ili drugom objektu namenjenom za smeštaj tražilaca.

Sredstva za rad centra za azil i drugog objekta namenjenog za smeštaj tražilaca obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Član 52.

U centru za azil i drugom objektu namenjenom za smeštaj tražilaca obezbeđuju se materijalni uslovi prihvata maloletnog lica bez pratnje do donošenja pravnosnažne odluke o zahtevu za azil.

Izuzetno, maloletnom licu bez pratnje koje je podnelo zahtev za azil, do donošenja pravnosnažne odluke o njegovom zahtevu, Komesarijat, na osnovu rešenja centra za socijalni rad, obezbeđuje smeštaj u ustanovi socijalne zaštite, kod drugog pružaoca usluge smeštaja ili u drugoj porodici ako se u centru za azil ili drugom objektu namenjenom za smeštaj tražilaca ne mogu obezbediti potrebni uslovi za njegov smeštaj.

Izuzetno, tražilac koji je u posebnom psiho-fizičkom stanju, kojem su potrebne posebne procesne i prihvatne garancije i kojem se u centru za azil ili drugom objektu namenjenom za smeštaj tražilaca ne mogu obezbediti potrebni uslovi za njegov smeštaj, Komesarijat, na osnovu rešenja centra za socijalni rad, obezbeđuje smeštaj u ustanovi socijalne zaštite, kod drugog pružaoca usluge smeštaja ili u drugoj porodici.

Centar za socijalni rad dužan je da pre donošenja rešenja iz st. 2. i 3. ovog člana sprovede postupak u skladu sa zakonom, kao i da pribavi saglasnost Komesarijata za plaćanje troškova smeštaja.

Sredstva za smeštaj tražioca iz st. 2. i 3. ovog člana u ustanove socijalne zaštite, kod drugog pružaoca usluge smeštaja ili u drugoj porodici obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije iz sredstava namenjenih za obezbeđenje smeštaja tražilaca.

Socijalna pomoć

Član 53.

Ako nije smešten u smeštajnim kapacitetima Komesarijata, ustanovama socijalne zaštite, kod drugog pružaoca usluge smeštaja ili u drugoj porodici, tražilac ima pravo na socijalnu pomoć.

Ministar nadležan za socijalnu politiku bliže uređuje pitanja socijalne pomoći tražilaca.

Zdravstvena zaštita

Član 54.

Prilikom prijema u centar za azil ili drugi objekat za smeštaj, svi tražioci se zdravstveno pregledaju, a obavljanje zdravstvenih pregleda bliže uređuje ministar nadležan za poslove zdravlja.

Tražilac ima pravo na zdravstvenu zaštitu, u skladu sa propisima kojima je uređena zdravstvena zaštita stranaca.

U omogućavanju ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu tražioca, odgovarajuća zdravstvena zaštita se prioritetno pruža teško obolelom tražiocu, tražiocu koji je žrtva mučenja, silovanja i drugih teških oblika psihološkog, fizičkog ili seksualnog nasilja, kao i tražiocu sa mentalnim smetnjama.

Obrazovanje

Član 55.

Tražilac ima pravo na besplatno osnovno i srednje obrazovanje, u skladu sa posebnim propisima.

Pristup obrazovanju iz stava 1. ovog člana maloletnom tražiocu obezbeđuje se odmah, a najkasnije u roku od tri meseca od dana kada je podneo zahtev za azil.

Informisanje i pravna pomoć

Član 56.

Stranac koji je izrazio nameru da traži azil u Republici Srbiji, kao i tražilac ima pravo da bude informisan o svojim pravima i obavezama tokom celog postupka azila.

Tražilac ima pravo da bude informisan o svojim pravima i obavezama koja se odnose na materijalne uslove prihvata najkasnije u roku od 15 dana od dana kada je podneo zahtev za azil.

Tražilac ima pravo da bude informisan o udruženjima građana ili drugim organizacijama koje pružaju pomoć i informacije tražiocima.

Stranac koji je izrazio nameru da traži azil u Republici Srbiji, kao i tražilac može koristiti besplatnu pravnu pomoć i zastupanje pred nadležnim organima od udruženja čiji su ciljevi i delovanje usmereni na pružanje pravne pomoći tražiocima i licima kojima je odobreno pravo na azil, kao i besplatnu pravnu pomoć UNHCR-a.

Pristup tržištu rada tražioca

Član 57.

Tražilac ima pravo na pristup tržištu rada u skladu sa propisima koji uređuju oblast zapošljavanja stranaca.

Posebne obaveze tražioca

Član 58.

Obaveze tražioca su:

- 1) da se pridržava mera ograničenja kretanja iz člana 78. ovog zakona, ako su one određene;
- 2) da o svakoj promeni ranije odobrene adrese, u roku od tri dana od promene adrese, pismeno obavesti Kancelariju za azil;
- 3) da se pridržava kućnog reda ako je smešten u centru za azil ili drugom objektu za smeštaj tražilaca;
- 4) da se odaziva na pozive i saraduje sa Kancelarijom za azil i drugim nadležnim organima u svim fazama postupka azila;
- 5) da ovlašćenom službeniku preda svoja identifikaciona dokumenta, putnu ispravu i druga dokumenta koja mogu biti od značaja za njegovu identifikaciju;
- 6) da saraduje sa ovlašćenim službenicima prilikom registracije;
- 7) da saraduje sa ovlašćenim službenicima prilikom zdravstvenog pregleda;
- 8) da ostane na teritoriji Republike Srbije do okončanja postupka azila;
- 9) da napusti centar za azil ili drugi objekat za smeštaj tražilaca po pravnosnažnosti odluke o zahtevu za azil.

O nepoštovanju obaveza iz stava 1. tač. 3), 7) i 9) ovog člana, ovlašćeni službenik centra za azil ili drugog objekta za smeštaj tražilaca obaveštava Kancelariju za azil, koja preduzima mere iz člana 78. ovog zakona.

VI. OSTVARIVANJE PRAVA I OBAVEZA LICA KOJEM JE ODOBRENO PRAVO NA AZIL

Prava i obaveze lica kojem je odobreno pravo na azil

Član 59.

Lice kojem je odobreno pravo na utočište ili supsidijarnu zaštitu ima pravo na:

- 1) boravak;
- 2) smeštaj;
- 3) slobodu kretanja;
- 4) zdravstvenu zaštitu;
- 5) obrazovanje;
- 6) pristup tržištu rada;
- 7) pravnu pomoć;
- 8) socijalnu pomoć;
- 9) svojinu;
- 10) slobodu veroispovesti;
- 11) spajanje porodice;
- 12) isprave u skladu sa članom 87. ovog zakona;
- 13) pomoć pri integraciji.

Lice kojem je odobreno pravo na azil dužno je da poštuje Ustav, zakone, druge propise i opšte akte Republike Srbije.

Lice kome je odobreno pravo na azil dužno je da pohađa časove srpskog jezika i pisma u Republici Srbiji.

Ukoliko se lice iz stava 3. ovog člana, bez opravdanog razloga, ne prijavi Komesarijatu za izbeglice i migracije da pohađa časove srpskog jezika i pisma u roku od 15 dana od dana pravnosnažnosti rešenja kojim mu je odobreno pravo na azil ili prestane da pohađa iste, gubi pravo na novčanu pomoć za privremeni smeštaj, kao i pravo na jednokratnu novčanu pomoć koje se obezbeđuju iz budžeta Republike Srbije.

Član porodice lica kojem je odobreno pravo na azil ima pod istim uslovima sva prava i dužnosti iz st. 1. i 2. ovog člana, osim prava na spajanje porodice iz tačke 11) stav 1. ovog člana.

Kancelarija za azil informiše lice kojem je odobreno pravo na azil na jeziku koji to lice razume u što kraćem roku po odobrenju prava na azil o pravima i obavezama vezanim za taj status.

Pravo na boravak

Član 60.

Pravo na boravak u Republici Srbiji utvrđuje se rešenjem o odobrenom pravu na utočište, odnosno o odobrenoj supsidijarnoj zaštiti, a dokazuje se ličnom kartom za lice kome je odobreno pravo na azil.

Pravo na boravak u Republici Srbiji imaju članovi porodice lica kojem je odobreno pravo na azil, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Pravo na smeštaj

Član 61.

Licu kojem je odobren azil, smeštaj se obezbeđuje prema mogućnostima Republike Srbije, najduže jednu godinu od pravosnažnosti odluke kojom mu je odobreno pravo na azil, ukoliko ne poseduje novčana sredstva u skladu sa posebnim propisom koji reguliše smeštaj lica kojima je odobren azil.

Pod smeštajem u smislu stava 1. ovog člana smatra se određen stambeni prostor dat na privremeno korišćenje ili novčana pomoć potrebna za privremeni smeštaj.

Sloboda kretanja

Član 62.

Lice kojem je odobreno pravo na azil ima pravo da se slobodno kreće na teritoriji Republike Srbije, kao i van teritorije Republike Srbije, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Pravo na zdravstvenu zaštitu

Član 63.

Lice kojem je odobreno pravo na azil ima pravo na zdravstvenu zaštitu, u skladu sa propisima kojima je uređena zdravstvena zaštita stranaca.

Troškovi zdravstvene zaštite lica iz stava 1. ovog člana padaju na teret budžeta Republike Srbije.

Pravo na obrazovanje

Član 64.

Lice kojem je odobreno pravo na azil ima pravo na predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje pod istim uslovima kao i državljani Republike Srbije, u skladu sa propisima koji uređuju oblast obrazovanja.

Pravo na pristup tržištu rada

Član 65.

Lice kojem je odobreno pravo na azil ima pravo na pristup tržištu rada.

Uslovi za ostvarivanje prava iz stava 1. ovog člana bliže su uređeni zakonom koji uređuje zapošljavanje stranaca.

Pravo na pravnu pomoć

Član 66.

Lice kojem je odobreno pravo na azil ima jednaka prava kao državljani Republike Srbije u pogledu prava na slobodan pristup sudovima, pravnu pomoć, oslobađanje od plaćanja sudskih i drugih troškova pred državnim organima.

Pravo na socijalnu pomoć

Član 67.

Lice kojem je odobreno pravo na azil ima pravo na socijalnu pomoć.

Ministar nadležan za socijalnu politiku bliže uređuje pitanja socijalne pomoći licima kojima je odobreno pravo na azil.

Pravo svojine

Član 68.

Lice kojem je odobreno pravo na azil ima pravo na pokretnu i nepokretnu imovinu pod istim uslovima kao i stalno nastanjeni stranac u Republici Srbiji, a u pogledu prava na zaštitu intelektualne svojine – kao državljanin Republike Srbije.

Sloboda veroispovesti

Član 69.

Lice kojem je odobreno pravo na azil ima pravo na život i vaspitanje dece u skladu sa svojim verskim uverenjima.

Pravo na spajanje porodice

Član 70.

Lice kojem je odobreno pravo na azil ima pravo na spajanje sa članovima porodice.

Maloletno dete rođeno u braku ili van braka, maloletno usvojeno dete ili maloletni pastork lica kojem je odobreno pravo na azil, a koje nije zasnovalo sopstvenu porodicu sledi pravni položaj roditelja kojem je odobreno pravo na azil, o čemu Kancelarija za azil donosi odluku.

Članovi porodice lica kojem je odobreno pravo na azil, a koji nisu navedeni u stavu 2. ovog člana regulišu boravak u skladu sa propisima kojima je uređen pravni položaj stranaca.

Član porodice kod kojeg postoje razlozi zbog kojih mu se može uskratiti pravo na utočište nema pravo na spajanje porodice.

Pomoć pri integraciji

Član 71.

Republika Srbija u okviru svojih mogućnosti obezbeđuje uslove za uključivanje lica kojima je odobreno pravo na azil u društveni, kulturni i privredni život, kao i da omogući naturalizaciju izbeglica.

Uslove, način, postupak i druga pitanja od značaja za uključivanje lica kojima je odobreno pravo na azil u društveni, kulturni i privredni život u Republici Srbiji, kao i za njihovu naturalizaciju utvrđuje Vlada na predlog Komesarijata.

Oslobađanje od reciprociteta

Član 72.

Nakon tri godine boravka u Republici Srbiji od trenutka odobravanja prava na utočište, lice se oslobađa eventualnih mera reciprociteta u pogledu prava koja mu na osnovu zakona pripadaju.

Posebna prava maloletnog lica bez pratnje

Član 73.

Maloletnom licu bez pratnje kojem je odobreno pravo na azil organ starateljstva određuje staratelja, odnosno zakonskog zastupnika u što kraćem roku.

Lice iz stava 1. ovog člana se prvenstveno smešta sa svojim odraslim srodnicima ili licima sa kojima ga veže naročita bliskost.

Maloletno lice bez pratnje kojem je odobreno pravo na azil može biti smešteno u hraniteljsku porodicu ili ustanovu socijalne zaštite pod uslovima i u postupku koji su propisani u članu 52. ovog zakona.

Prilikom smeštanja maloletnih lica bez pratnje, ako postoji mogućnost, braća i sestre smeštaju se zajedno, u skladu sa njihovim najboljim interesom, uzimajući u obzir njihove godine i stepen zrelosti.

Kada je neophodno, nadležni organi započinju traganje za članovima porodice maloletnog lica bez pratnje štiteći najbolji interes maloletnog lica, a ako život ili integritet maloletnog lica ili njegove bliske rodbine mogu biti ugroženi, posebno ako su ostali u državi porekla, mora se osigurati prikupljanje, obrada i razmena informacija u skladu sa načelom poverljivosti.

VII. PRIVREMENA ZAŠTITA

Privremena zaštita

Član 74.

Privremena zaštita je zaštita koja se odobrava u vanrednom postupku u slučaju masovnog priliva raseljenih lica koja se ne mogu vratiti u državu svog porekla ili uobičajenog boravišta ako postoji rizik da zbog tog masovnog priliva nije moguće efikasno sprovesti svaki individualni postupak azila radi zaštite interesa raseljenih lica i drugih lica koja traže zaštitu.

Odluku o pružanju privremene zaštite donosi Vlada.

Raseljenim licima iz stava 1. ovog člana smatraju se stranci koji su bili prisiljeni da napuste područje ili državu svog porekla ili uobičajenog boravišta, odnosno koji su bili evakuisani, a koji se ne mogu vratiti u trajne i sigurne uslove života zbog situacije koja preovladava u toj državi, a naročito:

- 1) lica koja su napustila područje oružanih sukoba ili lokalnog nasilja;
- 2) lica koja su u ozbiljnoj opasnosti od masovnog kršenja ljudskih prava ili koja su bila žrtve tog kršenja.

Privremena zaštita može se odobriti i licima koja su u vreme donošenja odluke iz stava 1. ovog člana zakonito boravila u Republici Srbiji, ali kojima je pravo na boravak isteklo pre ukidanja odluke o privremenoj zaštiti.

U skladu sa odlukom Vlade iz stava 2. ovog člana, lica kojima je odobrena privremena zaštita registruju se u skladu sa odredbama ovog zakona i za svako lice posebno donosi se odluka o odobrenju privremene zaštite.

Trajanje i prestanak privremene zaštite

Član 75.

Privremena zaštita se može odobriti najduže do godinu dana.

Ako razlozi za privremenu zaštitu i dalje postoje, trajanje privremene zaštite se može produžiti za dodatnih šest meseci, a najduže do godinu dana.

Privremena zaštita prestaje kada protekne rok za koji je odobrena ili kada prestanu razlozi zbog kojih je odobrena, o čemu odluku donosi Vlada.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, privremena zaštita može prestati licu na osnovu odluke Kancelarije za azil, kad se utvrdi da u odnosu na njega postoje razlozi zbog kojih mu se može uskratiti pravo na utočište.

Prava i obaveze lica kojem je odobrena privremena zaštita

Član 76.

Lice kojem je odobrena privremena zaštita ima pravo na:

- 1) boravak u periodu važenja privremene zaštite;

- 2) ispravu koja potvrđuje njegov status i pravo na boravak;
- 3) zdravstvenu zaštitu, u skladu sa propisima kojima je uređena zdravstvena zaštita stranaca;
- 4) pristup tržištu rada u periodu važenja privremene zaštite, u skladu sa propisima kojima se uređuje zapošljavanje stranaca;
- 5) besplatno osnovno i srednje obrazovanje u državnim školama, u skladu sa posebnim propisima;
- 6) pravnu pomoć pod uslovima propisanim za tražioca;
- 7) slobodu veroispovesti pod istim uslovima kao državljani Republike Srbije;
- 8) kolektivni smeštaj u objektima određenim za te namene;
- 9) odgovarajući smeštaj ako se radi o licu kojem su potrebne posebne prihvatne garancije, u skladu sa članom 17. ovog zakona.

Lice kojem je odobrena privremena zaštita ima pravo da podnese zahtev za azil.

Nadležni organ može, u opravdanim slučajevima, dozvoliti spajanje porodice u Republici Srbiji i odobriti privremenu zaštitu i članovima porodice lica kojem je odobrena privremena zaštita.

Lice kojem je odobrena privremena zaštita dužno je da poštuje Ustav, zakone, druge propise i opšte akte Republike Srbije.

Odluku o smeštaju lica kojima je odobrena privremena zaštita donosi Vlada, na predlog Komesarijata.

VIII. OGRANIČENJE KRETANJA

Razlozi za ograničenje kretanja

Član 77.

Kretanje tražioca može se ograničiti rešenjem Kancelarije za azil, kada je to neophodno radi:

- 1) utvrđivanja identiteta ili državljanstva;
- 2) utvrđivanja bitnih činjenica, dokaza i okolnosti na kojima je zahtev za azil zasnovan, a koji se ne mogu utvrditi bez ograničenja kretanja tražioca, posebno ako postoji rizik od bekstva;
- 3) obezbeđivanja prisustva tražioca u postupku azila kad se osnovano može pretpostaviti da je zahtev za azil podneo da bi izbegao deportaciju;
- 4) zaštite bezbednosti Republike Srbije i javnog poretka u skladu sa zakonom;
- 5) odlučivanja, u okviru postupka, o pravu tražioca da uđe na teritoriju Republike Srbije.

Kretanje tražioca i stranca čija je namera za traženje azila registrovana može se ograničiti rešenjem Kancelarije za azil i u slučaju nepoštovanja obaveza iz člana 58. stav 1. tač. 3) i 7) ovog zakona.

Rizik od bekstva procenjuje se na osnovu svih činjenica, dokaza i okolnosti konkretnog slučaja, pri čemu se naročito uzimaju u obzir raniji pokušaji tražioca da samovoljno napusti Republiku Srbiju, njegovo odbijanje da mu se proveri i utvrdi identitet, prikrivanje ili davanje lažnih podataka o identitetu ili državljanstvu.

Mere ograničenja kretanja

Član 78.

Ograničenje kretanja se sprovodi:

- 1) zabranom napuštanja centra za azil, određene adrese, odnosno određenog područja;
- 2) redovnim javljanjem u određeno vreme područnoj policijskoj upravi, odnosno policijskoj stanici prema mestu boravka;
- 3) određivanjem boravka u prihvatilištu za strance, obrazovanom u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranaca, pod pojačanim policijskim nadzorom;
- 4) određivanjem boravka u ustanovi socijalne zaštite za maloletna lica sa pojačanim nadzorom;
- 5) privremenim oduzimanjem putne isprave.

Mera iz stava 1. tačka 3) ovog člana može se izreći ako se individualnom procenom utvrdi da se drugim merama ne može ostvariti svrha ograničenja kretanja.

Ograničenje kretanja traje dok postoje razlozi iz člana 77. ovog zakona, a najduže tri meseca.

Izuzetno, kada se kretanje ograničava iz razloga iz člana 77. stav 1. tač. 2)–4) ovog zakona, to ograničenje kretanja se može produžiti za dodatna tri meseca.

Protiv odluke o ograničenju kretanja može se podneti žalba nadležnom višem sudu u roku od osam dana od dana uručenja odluke.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Nepoštovanje ograničenja kretanja

Član 79.

Tražiocu koji prekrši zabranu iz člana 78. stav 1. tač. 1) i 2) ovog zakona može se odrediti boravak u prihvatilištu za strance.

Ograničenja kretanja lica kojima su potrebne posebne procesne i prihvatne garancije

Član 80.

Licu iz člana 17. ovog zakona može se odrediti boravak u prihvatilištu za strance samo ako se individualnom procenom utvrdi da takav smeštaj odgovara njegovim ličnim okolnostima i potrebama, a posebno zdravstvenom stanju.

Maloletnom licu bez pratnje može se odrediti boravak u ustanovi socijalne zaštite za maloletna lica sa pojačanim nadzorom ako se ne mogu delotvorno primeniti alternativne mere.

IX. PRESTANAK PRAVA NA AZIL I UDALJENJE STRANCA

Prestanak prava na utočište

Član 81.

Pravo na utočište prestaje iz sledećih razloga:

- 1) ako lice ponovo uživa zaštitu države porekla i pristaje na tu zaštitu;
- 2) ako je lice ponovo steklo državljanstvo koje je ranije izgubilo;
- 3) ako je lice steklo novo državljanstvo i time uživa zaštitu nove države;

4) ako se lice svojom voljom vratilo u državu koju je napustilo ili van koje je ostalo iz straha od progona ili zlostavljanja;

5) ako lice više ne može da odbije zaštitu svoje države porekla jer su prestale okolnosti u vezi sa kojima mu je dodeljena zaštita;

6) ako se lice bez državljanstva može vratiti u državu svog uobičajenog boravišta jer su prestale okolnosti u vezi sa kojima mu je dodeljena zaštita.

Prilikom razmatranja razloga iz stava 1. tač. 5) i 6) ovog člana uzima se u obzir da li je promena okolnosti značajna i stalna, pa se strah od progona više ne može smatrati opravdanim.

Prestanak zaštite u skladu sa stavom 1. tač. 5) i 6) ovog člana ne primenjuju se na lice koje odbija da koristi zaštitu svoje države porekla, odnosno države u kojoj je imalo uobičajeno boravište ako se može pozvati na uverljive razloge vezane za mogući progon ili zlostavljanje.

Pre donošenja odluke o prestanku prava na utočište, Kancelarija za azil upoznaje lice sa razlozima za prestanak zaštite i daje mu mogućnost da se izjasni o činjenicama relevantnim za prestanak zaštite.

Prestanak supsidijarne zaštite

Član 82.

Supsidijarna zaštita prestaje kada okolnosti na osnovu kojih je odobrena prestanu ili ako se promene do te mere da ta zaštita više nije potrebna, tj. da licu više ne pretila opasnost od ozbiljne nepravde.

Prestanak supsidijarne zaštite u skladu sa stavom 1. ovog člana ne primenjuje se na lice koje odbija da koristi zaštitu svoje države porekla, odnosno države u kojoj je prethodno boravilo ako se radi o licu bez državljanstva, jer se može pozvati na uverljive razloge koji proizlaze iz prethodno ozbiljne nepravde.

Pre donošenja odluke o prestanku prava na supsidijarnu zaštitu, Kancelarija za azil upoznaje lice sa razlozima za prestanak te zaštite i daje mu mogućnost da se izjasni o činjenicama relevantnim za prestanak te zaštite.

Ukidanje odluke o usvajanju zahteva za azil

Član 83.

Kancelarija za azil po službenoj dužnosti ukida odluku kojom se usvaja zahtev za azil ako se utvrdi da postoje razlozi iz čl. 81. i 82. ovog zakona.

Prestanak prava na azil poništavanjem odluke o usvajanju zahteva za azil

Član 84.

Kancelarija za azil po službenoj dužnosti poništava odluku kojom se usvaja zahtev za azil:

1) ako se naknadno utvrdi da je odluka kojom se usvaja zahtev za azil doneta na osnovu neistinito iznetih činjenica ili prikrivanju činjenica od strane tražioca i da zbog toga u trenutku podnošenja zahteva nije ispunjavao uslove za odobrenje azila;

2) ako se naknadno utvrdi da postoje razlozi zbog kojih bi tražiocu, na osnovu zakona, pravo na utočište, odnosno supsidijarnu zaštitu bilo uskraćeno da su ti razlozi bili poznati u trenutku kada je podneo zahtev za azil;

3) ako lice kojem je odobreno pravo na azil predstavlja opasnost po nacionalnu bezbednost i javni poredak Republike Srbije.

Dobrovoljni povratak

Član 85.

Na zahtev lica iz člana 23. stav 3. ovog zakona, Komesarijat preduzima odgovarajuće mere kako bi se tom licu omogućio dobrovoljan povratak u državu porekla, pri čemu se vodi računa o ljudskom dostojanstvu.

U slučaju iz stava 1. ovog člana Komesarijat razmatra relevantne izveštaje o stanju u državi porekla lica, upoznaje lice s tim stanjem i omogućava mu da svoju odluku o povratku donese uz potpuno poznavanje činjenica.

Lice iz stava 1. ovog člana, do dana povratka u državu porekla, ima pravo:

- 1) boravak i slobodu kretanja u Republici Srbiji;
- 2) smeštaj, ishranu, odeću i obuću;
- 3) zdravstvenu zaštitu;
- 4) predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje;
- 5) informisanje i pravnu pomoć;
- 6) slobodu veroispovesti.

Program za podršku dobrovoljnog povratka donosi Vlada na predlog Komesarijata.

Udaljenje stranca

Član 86.

Stranac čiji je zahtev za azil odlukom nadležnog organa, odbijen ili odbačen, ili je postupak obustavljen, kao i stranac kome je doneta odluka iz člana 75. st. 3. i 4. i čl. 83. i 84. ovog zakona, a koji nema drugi osnov za boravak u zemlji, dužan je da napusti Republiku Srbiju u roku koji je određen tom odlukom.

Rok u kome je stranac dužan da napusti Republiku Srbiju ne može biti kraći od sedam niti duži od 30 dana od dana prijema pravnosnažne odluke iz stava 1. ovog člana.

Ukoliko stranac u ostavljenom roku ne napusti Republiku Srbiju dobrovoljno, biće prinudno udaljen u skladu sa propisom kojim se uređuje pravni položaj stranaca.

Do udaljenja iz Republike Srbije, stranac iz stava 3. ovog člana može biti smešten u prihvatilište za strance.

X. ISPRAVE

Vrste isprava

Član 87.

Ministarstvo licu koje je registrovano u evidencijama Ministarstva, licu koje je podnelo zahtev za azil i licu kojem je odobreno pravo na azil izdaje sledeće isprave:

- 1) potvrdu o registraciji lica koje je izrazilo nameru da podnese zahtev za azil;
- 2) ličnu kartu za tražioca azila;
- 3) ličnu kartu za lice kojem je odobreno pravo na utočište;
- 4) ličnu kartu za lice kojem je odobrena supsidijarna zaštita;
- 5) ličnu kartu za lice kojem je odobrena privremena zaštita;
- 6) putnu ispravu za izbeglice.

Lice kojem je izdata isprava iz stava 1. ovog člana dužno je da tu ispravu nosi sa sobom i da je pokaže na zahtev ovlašćenog službenog lica.

Sadržinu i izgled obrazaca isprava iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Potvrda o registraciji

Član 88.

Potvrda o registraciji lica koje je izrazilo nameru da podnese zahtev za azil izdaje se na propisanom obrascu i ne može da služi kao identifikacioni dokument.

Lična karta za tražioca azila

Član 89.

U roku od tri dana od dana kada je tražilac podneo zahtev za azil, Kancelarija za azil mu na propisanom obrascu izdaje ličnu kartu za tražioca azila, koja mu do okončanja postupka azila služi kao identifikacioni dokument i kao dozvola za boravak u Republici Srbiji.

Lična karta iz stava 1. ovog člana izdaje se i članu porodice koji je sa tražiocem, a koji je podneo zahtev.

Lična karta iz stava 1. ovog člana izdaje se licu starijem od 16 godina, a na zahtev roditelja, odnosno staratelja i licu starijem od 10 godina.

Lična karta za lice kojem je odobreno pravo na azil ili privremena zaštita

Član 90.

Licu kojem je odobreno pravo na azil ili privremena zaštita u Republici Srbiji Kancelarija za azil izdaje ličnu kartu na propisanom obrascu.

Zahtev za izdavanje lične karte iz stava 1. ovog člana podnosi lice starije od 16 godina, a za lice mlađe od 16 godina zahtev podnosi roditelj, odnosno staratelj.

Licu kojem je odobreno pravo na utočište izdaje se lična karta sa rokom važenja od pet godina, licu kojem je odobrena supsidijarna zaštita izdaje se lična karta sa rokom važenja od godinu dana, a licu kojem je odobrena privremena zaštita izdaje se lična karta sa rokom važenja koji je jednak roku na koji mu je odobrena privremena zaštita.

Putna isprava za izbeglice

Član 91.

Na zahtev lica kojem je odobreno pravo na utočište u Republici Srbiji, Kancelarija za azil izdaje na propisanom obrascu putnu ispravu za izbeglice sa rokom važenja od pet godina.

Za lice mlađe od 16 godina zahtev podnosi roditelj, odnosno staratelj.

U izuzetnim slučajevima humanitarne prirode, putna isprava iz stava 1. ovog člana može se izdati i licima kojima je odobrena supsidijarna zaštita, a koja ne poseduju nacionalnu putnu ispravu, sa rokom važenja do jedne godine.

Vraćanje isprave

Član 92.

Isprave iz člana 87. stav 1. tač. 2)–6) ovog zakona moraju se vratiti Kancelariji za azil pošto se okonča postupak, ukine status ili u slučaju zamene isprave zbog dotrajalosti ili oštećenja.

Nevažeća lična karta

Član 93.

Nestalu ličnu kartu iz člana 87. stav 1. tač. 3)–5) ovog zakona nadležni organ rešenjem proglašava nevažećom.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana žalba nije dopuštena.

Lična karta proglašena nevažećom oglašava se u „Službenom glasniku Republike Srbije” o trošku lica čija se lična karta oglašava nevažećom.

Nadležni organ izdaje novu ličnu kartu nakon donošenja rešenja o proglašenju lične karte nevažećom i dostavljanja rešenja „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Nevažeća putna isprava

Član 94.

Nestalu putnu ispravu iz člana 87. stav 1. tačka 6) nadležni organ za izdavanje putne isprave rešenjem proglašava nevažećom.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana žalba nije dopuštena.

Putna isprava proglašena nevažećom oglašava se u „Službenom glasniku Republike Srbije” o trošku lica čija se putna isprava oglašava nevažećom.

Nadležni organ za izdavanje putne isprave izdaje novu putnu ispravu po donošenju rešenja o proglašenju putne isprave nevažećom.

XI. ZAŠTITA PRAVA

Pravo na žalbu

Član 95.

Protiv prvostepenih odluka donetih u postupku azila može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana prijema prvostepene odluke, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Žalba odlaže izvršenje odluke.

Sudska zaštita

Član 96.

Protiv konačnih odluka donetih u postupku azila može se pokrenuti upravni spor.

Tužba odlaže izvršenje odluke.

XII. EVIDENCIJE

Član 97.

Na pitanja koja se odnose na obradu podataka o ličnosti i evidencije koje vodi Ministarstvo, kao i pitanja koja se odnose na sadržinu tih evidencija, ažuriranje i brisanje, rokove čuvanja i mere zaštite podataka primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju evidencije i obrada podataka u oblasti unutrašnjih poslova.

Odredbe propisa koji uređuju evidencije i obradu podataka u oblasti unutrašnjih poslova primenjuju se i na podatke koje, u svrhu vođenja drugostepenog postupka u skladu sa odredbama ovog zakona, obrađuje Komisija za azil.

Član 98.

Komesarijat za izbeglice i migracije, u svrhu obavljanja poslova utvrđenih ovim zakonom, a u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti, može da prikuplja i obrađuje podatke o ličnosti stranaca i sa njim povezanih fizičkih i pravnih lica i o tome vodi evidencije koje sadrže sledeće podatke:

1) evidencija o strancima koji su tražioci azila i kojima su obezbeđeni materijalni uslovi prihvata (ime i prezime stranca; datum rođenja; pol stranca; država rođenja; državljanstvo; ime i prezime roditelja; maternji jezik; veroispovest; religijska pripadnost; bračni status; stručna sprema i stepen stručne spreme; zanimanje; fotografija; vrsta, broj i rok važenja strane putne i/ili druge identifikacione isprave; ime i prezime, datum rođenja, adresa i matični broj ili evidencijski broj supružnika, vanbračnog partnera stranca, dece ili drugog člana uže porodice stranca; poslednje prebivalište u zemlji porekla; zdravstveno stanje od specijalnog značaja za smeštaj; jezici kojima se služi; datum, mesto i način ulaska u Republiku Srbiju; datum prijema i napuštanja centra za azil ili drugog objekta namenjenog za smeštaj tražilaca; lični podaci lica u čijoj se pratnji nalazi stranac; činjenici postavljenog staratelja; ime, prezime i broj telefona staratelja maloletnog stranca; naziv i sedište predškolske, školske ili visokoškolske ustanove u kojoj se stranac školuje ili studira; naziv i sedište zdravstvene ili socijalne ustanove gde se stranac leči ili gde mu je pružena nega; datum podnošenja zahteva za azil; datum prijema i datum napuštanja centra za azil ili drugog objekta namenjenog za smeštaj tražilaca; naziv, sedište, matični broj i poreski identifikacioni broj pravnog lica kod koga je stranac zaposlen; broj, datum izdavanja i rok važenja lične radne dozvole; broj, datum izdavanja i rok važenja lične karte za tražioce; vrsta i obim dodeljenih materijalnih uslova prihvata; broj i datum odluke kojom se tražiocu umanjuje ili prestaje pravo na materijalne uslove prihvata; broj i datum podnošenja žalbe na odluku kojom se umanjuje ili prestaje pravo na materijalne uslove prihvata; broj i datum donošenja drugostepene odluke po žalbi na odluku kojom se umanjuje ili prestaje pravo na materijalne uslove prihvata; broj i datum donošenja odluke koja se odnosi na sporedna pitanja u toku postupka azila; činjenica ograničenja slobode kretanja; broj i datum donošenja odluke o ograničenju slobode kretanja stranca; razlog ograničenja kretanja; mere i trajanje ograničenja kretanja);

2) evidencija o strancima kojima je odobreno pravo na azil ili privremena zaštita kojima je obezbeđen neki vid podrške u procesu integracije (ime i prezime stranca; datum rođenja; pol stranca; država rođenja; državljanstvo; ime i prezime roditelja; broj i datum donošenja odluke kojom je odobreno pravo na azil ili privremena zaštita; datum pravnostnažnosti odluke kojom je odobreno pravo na azil; maternji jezik; veroispovest; religijska pripadnost; bračni status; stručna sprema i stepen stručne spreme; zanimanje; fotografija; vrsta, broj i rok važenja strane putne i/ili druge identifikacione isprave; matični ili evidencijski broj lica povezanih sa strancem; ime i prezime, datum rođenja, adresa i matični broj ili evidencijski broj supružnika, vanbračnog partnera stranca, dece ili drugog člana uže porodice stranca; poslednje prebivapište u zemlji porekla; zdravstveno stanje od specijalnog značaja za smeštaj; jezici kojima se služi; datum napuštanja centra za azil ili drugog objekta namenjenog za smeštaj tražilaca; činjenica pohađanja časova srpskog jezika; datum upisa i datum završetka pohađanja časova srpskog jezika; činjenica i datum kada je položen ispit iz srpskog jezika i datum sticanja sertifikata; činjenica pohađanja dodatnih časova i broj dodatnih časova koje je stranac pohađao; naziv, sedište i adresa škole gde je stranac pohađao časove srpskog jezika; činjenica pohađanja časova učenja srpske kulture, istorije i ustavnog uređenja, datum upisa i završetka; naziv, sedište i adresa pružaoca usluge davanja časova iz srpske kulture, istorije i ustavnog uređenja; naziv i sedište predškolske, školske ili visokoškolske ustanove u kojoj se stranac školuje ili studira; datum pokretanja postupka za

priznavanje obrazovanja stečenog u inostranstvu; broj i datum odluke kojom je priznato obrazovanje u inostranstvu; broj i datum rešenja kojim se strancu odobravaju troškovi postupka za priznavanje obrazovanja stečenog u inostranstvu; činjenica prijave stranca kod Nacionalne službe za zapošljavanje; činjenica o uključivanju u programe namenjene unapređenju položaja na tržištu rada; adresa i sedište centra za socijalni rad kod koga je stranac prijavljen; broj i datum rešenja kojim je odlučeno po zahtevu za dodelu novčane socijalne pomoći; vreme trajanja odobrene novčane socijalne pomoći; broj i datum podnošenja zahteva za jednokratnu novčanu pomoć; broj i datum donošenja rešenja kojim se odlučuje o dodeli jednokratne novčane pomoći; visina dodeljene jednokratne novčane pomoći i razlog zašto je odobrena jednokratna novčana pomoć; naziv i sedište zdravstvene ili socijalne ustanove gde se stranac leči ili gde mu je pružena nega; troškovi prevoza i broj i datum rešenja kojim se odobrava plaćanje troškova prevoza strancu; naziv, sedište, matični broj i poreski identifikacioni broj pravnog lica ili preduzetnika koje pruža uslugu smeštaja strancu, ime i prezime i matični broj i broj telefona odgovornog lica u pravnom licu; ime i prezime, adresa i matični broj fizičkog lica koji pruža usluge smeštaja strancu; promena adrese stanovanja i datum promene adrese; činjenica izrade i datum izrade plana integracije stranca; ime, prezime i broj telefona savetnika za integraciju; broj telefona stranca; broj računa stranca i naziv banke u kojoj stranac ima račun; naziv, sedište, matični broj i poreski identifikacioni broj pravnog lica kod koga je stranac zaposlen; broj, datum izdavanja i rok važenja lične radne dozvole; broj, datum izdavanja i rok važenja lične karte za lica kojima je odobren azil ili privremena zaštita; evidencijski broj za strance);

3) evidencija o strancima koji su uključeni u programe dobrovoljnog povratka u zemlju porekla (ime i prezime stranca; datum rođenja; pol stranca; država rođenja; državljanstvo; ime i prezime roditelja; maternji jezik; veroispovest; religijska pripadnost; bračni status; stručna sprema i stepen stručne sprema; zanimanje; fotografija; vrsta, broj i rok važenja strane putne isprave; datum i evidencioni broj prijave za dobrovoljni povratak; datum i mesto dobrovoljnog odlaska stranca iz Republike Srbije; adresa stranca u zemlji dobrovoljnog povratka; iznos povratničkog paketa koji stranac dobija; broj i datum odluke na osnovu koje je prestao osnov boravka stranca u republici Srbiji; ime i prezime, datum rođenja, adresa i matični broj ili evidencijski broj supružnika, vanbračnog partnera stranca, dece ili drugog člana uže porodice stranca koji dobrovoljno odlaze iz Republike Srbije zajedno sa strancem; vrsta, broj i rok važenja putnih isprava supružnika, vanbračnog partnera stranca, dece ili drugog člana uže porodice stranca koji dobrovoljno odlaze iz Republike Srbije zajedno sa strancem; zdravstveno stanje od specijalnog značaja za povratak; lični podaci lica u čijoj se pratnji nalazi stranac; činjenici postavljenog staratelja; ime, prezime i broj telefona staratelja maloletnog stranca; naziv i sedište predškolske ili školske ustanove u kojoj se stranac školuje; naziv i sedište zdravstvene ili socijalne ustanove gde se stranac leči ili gde mu je pružena nega; naziv, sedište, matični broj i poreski identifikacioni broj pravnog lica ili preduzetnika koje pruža uslugu smeštaja strancu, ime i prezime i matični broj i broj telefona odgovornog lica u pravnom licu; ime i prezime, adresa i matični broj fizičkog lica koji pruža usluge smeštaja strancu; broj, datum izdavanja i rok važenja identifikacionog dokumenta; vrsta i obim dodeljenih materijalnih uslova prihvata; broj i datum odluke kojom se strancu umanjuje ili prestaje pravo na materijalne uslove prihvata; broj i datum podošenja žalbe na odluku kojom se umanjuje ili prestaje pravo na materijalne uslove prihvata; broj i datum donošenja drugostepene odluke po žalbi na odluku kojom se umanjuje ili prestaje pravo na materijalne uslove prihvata; činjenica ograničenja slobode kretanja; broj i datum donošenja odluke o ograničenju slobode kretanja stranca; razlog ograničenja kretanja; mere i trajanje ograničenja kretanja).

Podaci iz stava 1. ovog člana čuvaju se pet godina od dana obrade poslednjeg podatka, izuzev podataka koji se odnose na stranca (i na lica povezana

sa njim) kojem je odobren azil (utočište ili supsidijarna zaštita) ili privremena zaštita u Republici Srbiji, koji se čuvaju trajno.

XIII. NADZOR

Član 99.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona vrše Ministarstvo, ministarstvo nadležno za poslove socijalne politike i Komesarijat, svako u delu koji je u njegovoj nadležnosti.

XIV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 100.

U roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona Vlada imenuje predsednika i članove Komisije za azil iz člana 21. ovog zakona.

Vlada u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona utvrđuje Listu sigurnih država iz člana 44. stav 3. ovog zakona.

Član 101.

U roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona:

1) ministar donosi propise o načinu i postupku registracije lica koja izraze nameru da podnesu zahtev za azil, o izgledu i sadržini potvrde o registraciji, sadržini i izgledu obrazaca zahteva za azil i drugih obrazaca predviđenih ovim zakonom i isprava iz člana 87. ovog zakona;

2) rukovodilac Komesarijata donosi akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji centara za azil i drugih objekata određenih za smeštaj tražilaca, propise o materijalnim uslovima prihvata, kućnom redu, načinu vođenja i sadržini evidencija koje vodi Komesarijat;

3) ministar nadležan za socijalnu politiku donosi propise o socijalnoj pomoći za tražioce i lica kojima je odobreno pravo na azil;

4) ministar nadležan za poslove zdravlja donosi propise o zdravstvenim pregledima iz člana 54. ovog zakona, koji se obavljaju prilikom prijema u centar za azil.

Član 102.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o azilu („Službeni glasnik RS”, broj 109/07).

Propisi doneti na osnovu Zakona o azilu („Službeni glasnik RS”, broj 109/07) ostaju na snazi do donošenja propisa kojim se stavljaju van snage ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 103.

Postupci azila započeti pre stupanja na snagu ovog zakona okončavaju se prema odredbama Zakona o azilu („Službeni glasnik RS”, broj 109/07), osim ako su odredbe ovog zakona povoljnije za tražioce azila.

Član 104.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjivaće se istekom roka od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.